

1 Koja stvarna prava prema pravu ove države članice mogu proizići iz nasljeđivanja?

PRETHODNA NAPOMENA

Prvo treba napomenuti da stvarna prava mogu biti prava uporabe (*direitos reais de gozo*) ili prava osiguranja (*direitos reais de garantia*).

Drugo, osim stvarnih prava na materijalnim stvarima, dio pravne doktrine brani postojanje stvarnih prava na nematerijalnim stvarima.

Konačno, u portugalskom se pravu primjenjuje načelo zatvorenog broja stvarnih prava (*numerus clausus*), odnosno sveobuhvatna priroda stvarnih prava (članak 1306. Građanskog zakonika (*Código Civil*)).

PRAVA KOJA MOGU BITI PREDMET NASLJEĐIVANJA

Korpus prava koja ne prestaju smrću njihova nositelja, već se nastavljaju nakon smrti, mogu biti predmet nasljeđivanja.

U članku 2025. portugalskog Građanskog zakonika (*Código Civil*) navodi se što može biti predmet nasljeđivanja kako slijedi:

„1. – Pravni odnosi koji prestaju smrću njihova vlasnika zbog njihove prirode ili na temelju zakona ne mogu biti predmet nasljeđivanja.

2. – Prava na odricanje isto tako mogu prestati smrću njihova nositelja, ako je nositelj tako predvidio.”

Na primjer, plodouživanje te stvarno pravo uporabe i stanovanja stvarna su prava koja prestaju smrću njihova nositelja na temelju zakona (članak 1476. stavak 1. točka (a) i članak 1485. Građanskog zakonika (*Código Civil*)).

Trenutačna verzija Građanskog zakonika dostupna je na portugalskom jeziku na

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=775&tabela=leis&so_miolo=&

Osim plodouživanja, stvarnog prava uporabe i stanovanja, stvarnih prava koja su obuhvaćena jednom od situacija navedenih u članku 2025. Građanskog zakonika ili ostalim slučajevima koji su predviđeni drugim zakonskim odredbama, preostala stvarna prava u pravilu se mogu nasljeđivati.

Određena prava, kao što su stvarna prava koja se odnose na prijavljeno oružje, podliježu ograničenjima, odnosno mogu biti predmet nasljeđivanja samo u određenim okolnostima iz članka 37. pravnog okvira za oružje i streljivo (*Regime Jurídico das armas e munições*), u kojem se navodi sljedeće:

„1. – Za stjecanje ostavine preminule osobe nasljeđivanjem u slučaju bilo kojeg prijavljenog oružja potrebna je dozvola glavnog ravnatelja policija de segurança pública – PSP (policija).

2. Za potrebe prethodnog stavka, postojanje oružja mora biti prijavljeno PSP-u u roku od 90 dana od smrti prethodnog vlasnika ili prilikom otkrivanja oružja, neovisno o tome u čijem je posjedu.

3. – Glavni ravnatelj PSP-a može odobriti da se oružje upiše u registar u ime upravitelja ostavinom do podjele imovine preminule osobe, u kojem je slučaju obvezno pohraniti oružje kod PSP-a.

4. – U slučaju da upravitelj ostavinom ili drugi nasljednik ispunj ava zakonske uvjete za posjedovanje oružja, opis u registar može se zatražiti u njegovo ime ako oružje ostaje kod njega.

5. – Na zahtjev upravitelja ostavinom oružje se može prenijeti na osobu koja ispunjava kriterije za njegovo posjedovanje, pri čemu tu osobu stjecatelja odabire zainteresirana strana; ili se oružje može prodati na dražbi koju organizira PSP, pri čemu vrijednost ostvarena dražbom, umanjena za pristojbe, ulazi u ostavinu.

6. – Nakon okončanja raspodjele imovine, oružje se predaje nasljedniku korisniku, pod uvjetom da ispunjava uvjete za njegovo posjedovanje.

7. – Nakon isteka 10 godina bez zahtjeva za preuzimanje imovine, smatra se da je ta imovina ostavljena državi.”

Pravni okvir za oružje i streljivo odobren Zakonom br. 5/2006 od 23. veljače 2006. dostupan je na portugalskom jeziku na

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=692&tabela=leis&so_miolo.

STVARNA PRAVA UPORABE

Zakonom su predviđena stvarna prava uporabe (članci od 1302. do 1575. Građanskog zakonika i pravni okvir za vremenski ograničenu uporabu nekretnine (*Regime Jurídico da Habitação Periódica*) kako slijedi:

pravo vlasništva (*direito de propriedade*)

suvlasništvo (*compropriedade*)

vlasništvo nad stanom (*propriedade horizontal*)

plodouživanje (*usufruto*)

stvarno pravo uporabe i stanovanja (*direito real de uso e habitação*)

stvarna prava koja se odnose na vremenski ograničenu uporabu nekretnine (*direito real de habitação periódica*)

pravo građenja (*direito de superfície*)

služnosti (*servidões prediais*).

Pravni okvir za vremenski ograničenu uporabu odobren Uredbom sa zakonskom snagom br. 275/93 od 5. kolovoza 1993. dostupan je na portugalskom jeziku na http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=648&tabela=leis

STVARNA PRAVA KOJA SE ODNOSE NA JAMSTVA

Građanskim zakonikom predviđena su sljedeća stvarna prava koja se odnose na jamstva:

prikupljanje najamnine (*Consignação de rendimentos*) – članak 656.

zalog (*Penhor*) – članak 666.

hipoteka (*Hipoteca*) – članak 686.

povlaštena nekretnina (*Privilégios imobiliários*) – članci 743. i 744.

založno pravo (*Direito de retenção*) – članci 754. i 755.

STVARNA PRAVA NA MATERIJALNIM STVARIMA

Člankom 1302. Građanskog zakonika propisano je da samo pokretne ili nepokretne materijalne stvari (uključujući vodu) mogu biti predmet prava vlasništva koje je uređeno tim zakonikom.

STVARNA PRAVA NA NEMATERIJALNIM STVARIMA

Članak 1303. Građanskog zakonika odnosi se na intelektualno vlasništvo koje je uređeno Zakonom o industrijskom vlasništvu (*Código da Propriedade Industrial*). U dijelu pravne doktrine utvrđuje se da je intelektualno vlasništvo pojam kojim su obuhvaćena autorska i povezana prava te industrijsko vlasništvo. U portugalskom pravu upotrebljavaju se dva naziva: intelektualno vlasništvo (u Građanskom zakoniku) i industrijsko vlasništvo (u Zakonu o industrijskom vlasništvu).

U skladu s člankom 1. Zakona o industrijskom vlasništvu, industrijsko vlasništvo obuhvaća ribarstvo, poljoprivredu, šumarstvo, stočarstvo i industriju vađenja minerala, industriju i trgovinu u užem smislu te svu prirodnu ili proizvedenu robu i usluge.

Pravna doktrina nije jednoglasna u pogledu toga prihvaća li se u nacionalnom pravu pravo vlasništva i ostala stvarna prava na nematerijalnim stvarima, npr. vlasništvo trgovačkog društva ili intelektualno vlasništvo. To pitanje podliježe tumačenju sudova.

Zakonom o industrijskom vlasništvu uređena su prava na patente, korisne modele, poluvodičke proizvode, dizajne, žigove, nagrade, logotipe, oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla te njihove izmjene i prijenos.

Prava koja proizlaze iz патената i korisnih modela te topografija poluvodičkih proizvoda, dizajna i žigova, te ostalih razlikovnih trgovačkih znakova, mogu se dati u zalog – članak 6. Zakona o industrijskom vlasništvu.

Ažurirana verzija Zakona o industrijskom vlasništvu dostupna je na portugalskom jeziku na

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?tabela=leis&artigo_id=438A0002&nid=438&nversao=&tabela=leis&so_miolo.

Kad je riječ o trgovačkim društvima, nasljeđivanje prava nad sudjelujućim interesima ili vlasničkim udjelima zbog smrti jednog od partnera te zahtjevi u vezi s time uređeni su Zakonom o trgovačkim društvima (*Código das Sociedades Comerciais*), konkretno:

člankom 184. kad je riječ o nasljeđivanju zbog smrti člana običnog partnerstva

člancima 198., 225. i 252. kad je riječ o nasljeđivanju zbog smrti člana društva s ograničenom odgovornošću

člancima 469. i 475. kad je riječ o nasljeđivanju zbog smrti partnera u komanditnom društvu.

Ažurirana verzija Zakona o trgovačkim društvima dostupna je na portugalskom jeziku na

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=524&tabela=leis&so_miolo=&

2 Jesu li ta stvarna prava upisana u upisnik prava na nepokretnoj ili pokretnoj imovini i, ako jesu, je li takav upis obavezan? U koje se upisnike ta prava upisuju i koji su zahtjevi za upis te koji je postupak upisa?

Da, ta su prava u pravilu upisana u registar kako je objašnjeno u nastavku.

ZEMLJIŠNOKNJIŽNI UREDI

Zemljišnoknjižni uredi (*Conservatórias do Registo Predial*) upisuju akte koji se odnose na pravni status građevina, uključujući sljedeća stvarna prava (članci 1. i 2. Zakona o zemljišnim knjigama (*Código de Registo Predial*)):

pravni akti kojima se utvrđuje uspostava, priznavanje, stjecanje ili izmjena prava vlasništva, plodouživanja, uporabe i stanovanja ili služnosti

pravni akti kojima se utvrđuje uspostava ili izmjena prava vlasništva nad stanom i prava na vremenski ograničenu uporabu nekretnine

promjene vlasništva nad zemljištem koje proizlaze iz podjele zemljišta, pretvorbe zajedničke vlasničke strukture i podjele, te odgovarajuće izmjene

ponuda prijenosa ili tereta, ugovorne obveze s pravom prvenstva i oporuka s pravom prvenstva, ako im je dodijeljen stvarni učinak, te ustup ugovornog položaja koji proizlazi iz tih činjenica

ustup imovine vjerovnicima

hipoteka, njezin ustup ili izmjena, dodjela stupnja prioriteta odgovarajućeg upisa u registar i prava na prikupljanje najamnine

prijenos potraživanja osiguranih hipotekom ili pravom prikupljanja najamnine kad je važan prijenos jamstva

najam koji traje više od šest godina i njegov prijenos ili podnajam, osim poljoprivredne proizvodnje na zakupljenoj površini

zalag zajma osiguranog hipotekom ili pravom prikupljanja najamnine te svi drugi akti ili aranžmani koji utječu na ista potraživanja

sva druga ograničenja prava vlasništva koja na temelju zakona podliježu upisu u registar;

pravni akti na temelju kojih prestaju prava, tereti ili upisana ograničenja.

Zabilježba prethodno navedenih činjenica obvezna je, osim činjenica navedenih u članku 8.A Zakona o zemljišnim knjigama.

U skladu s člankom 687. Građanskog zakonika, hipoteka mora biti upisana u registar jer u suprotnom neće biti priznata u odnosu na stranke.

Uvjeti za upis zemljišta u registar navedeni su u sljedećim odredbama Zakona o zemljišnim knjigama:

za zemljišta koja podliježu obvezi upisa u registar, rokovi i prihvatljivost prava na nekretnini navedeni su u člancima 8.-B, 8.-C, 8.-D i 9.

prethodni upis u registar, produljenje upisa u registar – posebno načelo pravnih sljednika te izuzeće od prethodnog upisa u knjigu prometa na temelju podjele /nasljeđivanja – navedeni su u člancima 34. i 35.

uvjeti za podnošenje zahtjeva za upis u registar i mogućnost zastupanja predviđeni su člancima od 36. do 39.

obrazac i načini podnošenja zahtjeva za upis u registar – posebno pravo na elektronički upis u registar – utvrđeni su člancima od 41. do 42.-A

Dokumenti koje treba podnijeti navedeni su u člancima od 43. do 46.

Zakon o zemljišnim knjigama dostupan je na portugalskom jeziku na: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=488&tabela=leis

Podrobnije informacije o podnošenju zahtjeva za upis u zemljišne knjige, trgovački registar i registar vozila, kao što su kako poslati zahtjev, propisani uvjeti i ponuđene usluge, dostupni su na internetu na <http://www.im.mj.pt/sections/empresas>.

UREDITRGOVAČKOG REGISTRA

U Uredima trgovačkog registra evidentiraju se akti kojima se objavljuje pravni status trgovaca pojedinaca, trgovačkih društava, građanskopravnih udruga u trgovačkom obliku te pojedinačnih društava s ograničenom odgovornošću. Uredi trgovačkog registra isto tako u registar upisuju određene akte koji se odnose na pravni status zadruga, javnih poduzeća, komplementarnih skupina poduzeća i europskih gospodarskih interesnih udruženja.

Akti navedeni u članku 15. Zakona o trgovačkom registru (*Código de Registo Comercial*) moraju biti upisani u registar pri Uredima trgovačkog registra, konkretno:

„Članak 15. (Akti koji podliježu obvezi upisa)

1. – Upis akata iz članka 3. stavka 1. točaka (a) do (c) i (e) do (z) i članka 3. stavka 2., članka 4., članka 5. točaka (a), (e) i (f), članka 6., 7. i 8. te članka 10. točaka (c) i (d) u registar je obavezan.

2. – Osim u slučajevima navedenima u sljedećim stavcima, upis akata iz prethodnog stavka u registar mora se zatražiti u roku od dva mjeseca od datuma izdavanja.

3. – Registracija akata iz članka 5. točaka (a), (e) i (f) mora se zatražiti u roku od dva mjeseca od datuma objave odluke kojom su utvrđeni.

4. – Zahtjev za upis financijskih izvještaja trgovačkog društva i financijskih izvještaja pojedinačnih društava s ograničenom odgovornošću u registar mora se podnijeti do 15. dana sedmog mjeseca koji slijedi nakon završetka financijske godine.

5. – Tužbe, odluke, postupci i privremene mjere predviđeni člankom 9. isto tako podliježu obvezi upisa u registar.

6. – Upis privremenog naloga nije obavezan ako je već podnesen zahtjev za upis zatražene privremene mjere, a njezin upis nije obavezan ako je već podnesen zahtjev za upis glavne tužbe.

7. – *Upis tužbi i privremenih naloga za obustavu odluka trgovačkog društva u registar mora se zatražiti u roku od dva mjeseca od datuma njihova predlaganja.*

8. – *Upis pravomoćnih odluka donesenih u postupcima povodom tužbi i nalozima iz prethodnog stavka mora se zatražiti u roku od dva mjeseca od datuma pravomoćne odluke.*”

Uvjeti za upis u trgovački registar utvrđeni su člancima od 28. do 53. Zakona o trgovačkom registru.

U skladu s člankom 32. stavcima 1. i 2. Zakona o trgovačkom registru:

u registar se mogu upisati samo akti koji su utvrđeni ispravama koje ih zakonski podupiru

isprave sastavljene na stranom jeziku prihvaćaju se samo ako su prevedene, osim ako se odnose na činjenice koje podliježu upisu prepisivanjem i sastavljene su na engleskom, francuskom ili španjolskom jeziku, a nadležni službenik tečno se služi tim jezikom.

Kad je riječ o fiskalnim obvezama, na temelju članka 51. stavka 1. Zakona o trgovačkom registru, ni jedan akt koji podliježe davanjima fiskalne prirode ne može biti konačno upisan u registar bez plaćanja ili osiguranja plaćanja poreznih obveza.

Zakon o trgovačkom registru dostupan je na portugalskom jeziku na http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=506&tabela=leis

UPIS VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Kao vrijednosni papiri se, među ostalima koji su zakonom određeni kao takvi, prihvaćaju sljedeći:

dionice i udjeli

obveznice

kapital

udjeli u subjektima za zajednička ulaganja

prava u pogledu odgovornosti za vrijednosne papire iz prethodnih stavaka, pod uvjetom da ta odgovornost obuhvaća cijelo izdanje ili seriju, ili je osigurana u vrijeme izdavanja

interni nalozi

ostali dokumenti koji predstavljaju homogene pravne situacije, pod uvjetom da mogu biti preneseni na tržište.

Vrijednosni papiri postoje u obliku upisa (članak 52. portugalskog Zakona o vrijednosnim papirima (*Código de Valores Mobiliário*)).

Stjecanje vrijednosnih papira, kao i uspostava, izmjena ili prestanak plodouživanja, zaloge ili drugih pravnih situacija koje obuhvaćaju vrijednosne papire, podliježu upisu u registar (u pravilu to čini tijelo izdavanja ili upravljačko tijelo) te mogu biti predmet nasljeđivanja.

Upis vrijednosnih papira, tijela koja obavljaju upis, zahtjevi u pogledu upisa, učinci upisa na uspostavu, prijenos i ostvarivanje prava te nasljeđivanje takvih prava razlikuju se ovisno o kategoriji prethodno navedene imovine.

To je pitanje uređeno portugalskim Zakonom o vrijednosnim papirima koji je odobren Uredbom sa zakonskom snagom br. 486/99 od 13.11.1999., čija je ažurirana verzija dostupna na portugalskom jeziku na http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=450&so_miolo=&tabela=leis&nversao.

REGISTRI MOTORNIH VOZILA

Činjenice koje se odnose na pravni status motornih vozila i njihovih prikolica upisuju se u registre motornih vozila (*Conservatórias do Registo Automóvel*).

Za potrebe upisa u registar, vozilima se smatraju motorna vozila i njihove prikolice koja podliježu obvezi upisa u registar u skladu sa Zakonom o autocestama (*Código da Estrada*).

U članku 117. Zakona o autocestama navodi se koja vozila i prikolice podliježu obvezi upisa u registar. Ažurirana verzija Zakona o autocestama odobrenog Uredbom sa zakonskom snagom br. 114/94 od 3.5.1994. dostupna je na portugalskom jeziku na

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_estrutura.php?tabela=leis&artigo_id=&nid=349&nversao=&tabela=leis&so_miolo.

U članku 5. Zakona o registru motornih vozila (*Código de Registo Automóvel*) u pogledu obveznog upisa motornih vozila u registar navodi se sljedeće:

„Članak 5.

1. – *Obvezi upisa u registar podliježe sljedeće:*

(a) *pravo vlasništva i plodouživanja;*

(b) *pridržaj prava vlasništva predviđen ugovorima o kupoprodaji motornih vozila;*

(c) *hipoteka, njezina promjena ili ustup, te dodjela stupnja prioriteta odgovarajućeg upisa u registar;*

(d) *financijski najam i prijenos prava koja proizlaze iz njega;*

(e) *iznajmljivanje na razdoblje dulje od jedne godine, ako predmetni ugovor ima za posljedicu očekivanje prijenosa vlasništva;*

(f) *dodjela vozila za iznajmljivanje bez vozača;*

(g) *prijenos upisanih prava ili zajmova i zaloge, privremenu zapljenu i oduzimanje takvih zajmova;*

(h) *oduzimanje, privremena zapljena, popis imovine ili konfiskacija, konfiskacija u kaznenom postupku te druge sudske ili upravne mjere ili akti koji utječu na slobodno raspolaganje vozilima;*

(i) *tereti neotuđivosti ili neraspoloživosti predviđeni poreznim propisima;*

(j) *istek ili izmjena prethodno upisanih prava ili davanja, promjena imena i prezimena ili naziva te promjena uobičajenog boravišta ili sjedišta vlasnika, nositelja prava plodouživanja i zakupnika vozila;*

(l) *svi drugi pravni akti koji po zakonu podliježu upisu u registar.*

2. – *Akti iz točaka (a), (b), (d), (e), (f) i (i) te upis promjene imena i prezimena ili naziva te uobičajenog boravišta ili sjedišta vlasnika, nositelja prava plodouživanja i zakupnika vozila.*

3. – *Upis vlasništva, u slučaju nasljeđivanja, nije potreban ako nasljednik (ili više njih) namjerava prenijeti vlasništvo vozila na sebe.*”

Motorna vozila se ne mogu založiti – članak 8. Zakona o registru motornih vozila.

Uvjeti za registraciju motornog vozila navode se u članku 11. Zakona o registru motornih vozila:

„Članak 11.

1. – *Ni jedan akt naznačen u potvrdi o upisu u registar ili akt koji se odnosi na brisanje ili izmjenu činjenica upisanih u potvrdu ne može se izvršiti bez predočenja prethodno izdane potvrde.*

2. – *Odredbe prethodnog stavka ne primjenjuju se:*

(a) *u slučaju gubitka ili uništenja potvrde o upisu u registar;*

(b) *u slučaju podnošenja zahtjeva za upis vozila u registar putem interneta.*

3. – *Ako je upis u registar zatražila zainteresirana strana koja nije nositelj potvrde o upisu u registar, upisničar mora, ne dovodeći u pitanje upis, o tome obavijestiti nositelja te potvrde u skladu sa stavkom 2. prethodnog članka.*

4. – *Ako obavijest nije dostavljena ili potvrda nije poslana upisničaru u utvrđenom roku, upisničar će od bilo kojeg upravnog ili policijskog tijela zatražiti oduzimanje te isprave.*”

Upis u registar motornih vozila uređen je Uredbom sa zakonskom snagom br. 54/75 od 12. prosinca 1975. koja je dostupna na http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=598&tabela=leis

NACIONALNI REGISTAR ZRAKOPLOVA

Zrakoplovi ili zasebni dijelovi opreme (motor, rotor, propeler itd.) moraju se upisati u Nacionalni registar zrakoplova.

Zahtjev za upis u registar podnosi se na obrascu kojem se prilaže sljedeća dokumentacija:

račun ili drugi dokument kojim se dokazuje prodaja;

potvrda o brisanju upisa u registar zrakoplova države prethodne registracije ili potvrda o neposjedovanju registracije;

potvrda o carinjenju u slučaju zrakoplova uvezenog iz zemlje koja nije članica EU-a;

dvije fotografije zrakoplova, jedna sprijeda i jedna bočna, s označenom državom i registracijskim oznakama, u formatu 9x12, bez okvira i otisnute u neutralnim bojama.

Isprave izdane u stranim zemljama moraju sadržavati potpise osoba koji su propisno ovjereni kod javnog bilježnika i legalizirani s pričvršćenim apostilom u skladu s odredbama članaka 3. i 4. Haške konvencije od 5. listopada 1961. o ukidanju potrebe legalizacije stranih javnih isprava, koja je ratificirana Uredbom sa zakonskom snagom br. 48450 od 24. lipnja 1968., ili propisno ovjereni i legalizirani od strane portugalskog diplomatskog ili konzularnog predstavnika u toj državi.

Isprave koje je izdala pravna osoba u Portugalu moraju nositi potpise pravnih zastupnika priznatih zakonom uz riječi „propisno ovlašteni za izvršavanje svojih ovlasti.”

Dodatne informacije dostupne su na internetskoj stranici nacionalne [Agencije za civilno zrakoplovstvo](#) (*Autoridade Nacional de Aviação Civil*).

REGISTAR PLOVILA

Upis u registar plovila uređen je Općom uredbom o lučkim kapetanijama (*Regulamento Geral das Capitánias*) –

Uredba sa zakonskom snagom br. 265/72 od 31. srpnja 1972. – čija je ažurirana verzija dostupna na:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1721&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&

Osim toga, primjenjuje se i Uredba sa zakonskom snagom br. 96/89 od 28. ožujka 1989. o uspostavi međunarodnog registra brodova u Madeiri te Ministarski provedbeni nalog br. 715/89 od 23. kolovoza 1989., kojim su uređeni njegovi određeni aspekti.

U tom pravnom okviru:

nacionalna plovila, osim onih koja pripadaju mornarici, moraju imati registrirano vlasništvo kako bi mogla obavljati djelatnost za koju su klasificirana trgovačka plovila isto tako podliježu upisu u trgovački registar u skladu s odgovarajućim zakonom

nacionalna plovila u registar upisuju pomorski uredi, osim rekreacijskih plovila koja registriraju organizacije navedene u relevantnim propisima

u slučaju novih plovila koja su kupljena ili izrađena, za registraciju je nadležan pomorski ured naveden u predmetnoj dozvoli

u slučaju kupnje ili izrade zamjenskog plovila, za upis u registar nadležan je pomorski ured u kojem su bile upisane zamijenjene jedinice plovilo izrađeno ili kupljeno u luci na bilo kojem dijelu nacionalnog državnog područja može se prodati ili registrirati u drugoj luci na istom ili drugom dijelu državnog područja, pod uvjetom da ima odgovarajuću dozvolu

lagana plovila na palubi većeg plovila, čak i ako su čamci za spašavanje, mala pomoćna ribarska plovila i mala plovila za plažu bez motora ili jedara, kao što su gumeni čamci, laki čamci, čamci na napuhavanje i pedaline, predviđeni za korištenje do 300 m od obale u razdoblje oseke, izuzeti su od upisa u registar, ali podliježu nadležnosti tijela za pomorski promet koje je odgovorno za izdavanje dozvola za njihovu uporabu.

Zahtjevi za upis plovila u registar navedeni su u članku 77. Opće uredbe o lučkim kapetanijama.

Posebno su navedeni zahtjevi za upis plovila u registar u slučaju nasljeđivanja zbog smrti:

u slučaju nasljeđivanja, izmjene upisa u registar temelje se na ovjeri isprave o raspodjeli ostavine ili tablici ostavine i odgovarajućoj odluci o njezinu potvrđivanju koja je popraćena ispravom koju izdaje nadležni financijski ured, a kojom se potvrđuje plaćanje, osiguranje plaćanja ili oslobođenje od plaćanja odgovarajućeg poreza na nasljedstvo (članak 82. stavak 2. Opće uredbe o lučkim kapetanijama)

strana plovila stečena nasljeđivanjem ili u postupku pred portugalskim sudovima u registar upisuje pomorski ured koji određuje više tijelo vlasti (članak 75. stavak 3. Opće uredbe o lučkim kapetanijama).

Registracija oružja

Oružje i streljivo podliježu obveznoj prijavi i registraciji PSP-a (Policija javne sigurnosti).

Primjenjuje se prethodno navedeni pravni okvir za oružje i streljivo, u kojem su utvrđeni zahtjevi u pogledu prijave i registracije.

Nasljeđivanje zbog smrti podliježe zahtjevima iz članka 37. pravnog okvira za oružje i streljivo.

Intelektualno vlasništvo u registar upisuje Nacionalni institut za intelektualno vlasništvo (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*).

Postupak odobrenja patenata, korisnih modela, poluvodičkih proizvoda te upisa u registar dizajna ili modela, žigova, nagrada ili logotipa, oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla provodi Nacionalni institut za intelektualno vlasništvo, kojem se podnose odgovarajući zahtjevi.

Zahtjevi i učinci zahtjeva za odobrenje ili upis u registar navedeni su u Zakonu o industrijskom vlasništvu za svaku od prethodno navedenih kategorija, ne dovodeći u pitanje zakonodavstvo Europske unije i primjenjive međunarodne konvencije.

Praktične informacije o tome kako podnijeti zahtjev za odobrenje ili upis u registar dostupne su na internetskim stranicama Nacionalnog instituta za intelektualno vlasništvo <https://justica.gov.pt/registos/propriedade-industrial>

3 Koji su učinci povezani s upisom stvarnih prava?

U pravilu, upis stvarnih prava na nekretninama ne čini pravo u smislu zakona. Međutim, u drugim kategorijama imovine mogu postojati iznimke od tog pravila predviđene posebnim zakonskim odredbama.

UČINCI UPISA U ZEMLJIŠNE KNJIGE

Učinci povezani s upisom stvarnih prava na nekretninama utvrđeni su u člancima od 4. do 7. Zakona o zemljišnim knjigama, kako slijedi:

„Članak 4. (Učinak među strankama)

1. – Same stranke ili njihovi nasljednici mogu se pozvati na akte koji podliježu obvezi upisa čak i ako nisu upisani.

2. – Prethodna odredba ne primjenjuje se na akte koji čine hipoteku, čiji učinak među samim strankama ovisi o provedbi upisa.”

„Članak 5. (Izvršivost u odnosu na treće osobe)

1. – Akti koji podliježu obvezi upisa proizvode učinke u odnosu na treće osobe samo nakon datuma njihova upisa.

2. – Odredbe prethodnog stavka ne primjenjuju se u sljedećim slučajevima:

(a) stjecanje prava iz članka 2. stavka 1. točke (a) na temelju dosjelošti;

(b) stvarne služnosti;

(c) akti koji se odnose na neodređenu robu, pri čemu je ona propisno utvrđena i navedena.

3. – Zainteresiranu stranu ne mogu na upis prisiliti osobe koje su obvezne promicati takav upis niti njezini nasljednici.

4. – Za potrebe upisa, treće osobe su one koje su stekle međusobno nespojiva prava od zajedničkog autora.

5. – Najam koji traje više od šest godina koji nije upisan ne može biti izvršan u odnosu na treće osobe.”

„Članak 6. (Pravo prvenstva upisa)

1. – Pravo koje je prvo upisano ima prednost nad naknadno upisanim pravima u odnosu na isti predmet u skladu s redoslijedom datuma upisa i, u slučaju istog datuma, vremena upisa odgovarajućih podnesaka.

2. – (Opozvano)

3. – Upis koji postane konačan zadržava pravo prednosti koje je imao kao privremen.

4. – U slučaju odbijanja upisa, upis za koji je u žalbenom postupku utvrđeno da je opravdan zadržava pravo prvenstva u skladu s redoslijedom podnošenja odbijene isprave.”

„Članak 7. (Pretpostavke koje proizlaze iz upisa)

Konačni upis predstavlja pretpostavku postojanja prava koje pripada registriranom nositelju pod preciznim uvjetima utvrđenima upisom.”

UČINCI UPISA U TRGOVAČKI REGISTAR

Učinci upisa u trgovački registar u osnovi proizlaze iz članaka od 11. do 14. Zakona o trgovačkom registru, kako slijedi:

„Članak 11. (Pretpostavke koje proizlaze iz upisa)

Upis konačnim prijepisom predstavlja pretpostavku postojanja pravne situacije pod preciznim uvjetima kojima je utvrđen.”

„Članak 12. (Pravo prvenstva upisa)

Akt koji je prvi upisan ima prednost nad naknadno upisanim aktima u odnosu na iste dionice ili udjele u skladu s redoslijedom podnošenja odgovarajućeg zahtjeva.”

„Članak 13. (Učinak među strankama)

1. – Same stranke ili njihovi nasljednici mogu se pozvati na akte koji podliježu obvezi upisa čak i ako nisu upisani.

2. – Prethodni stavak ne odnosi se na instrumente trgovačkih društava o osnivanju i njihove izmjene, na koje se primjenjuju odredbe Zakona o trgovačkim društvima (Código das Sociedades Comerciais) i zakonodavstva o europskim dioničkim društvima.”

„Članak 14. (Izvršivost u odnosu na treće osobe)

1. – Akti koji podliježu obvezi upisa proizvode učinke u odnosu na treće osobe samo nakon datuma njihova upisa.

2. – Akti koji podliježu obvezi upisa i objavljivanja u skladu s člankom 2. stavkom 2. proizvode učinke u odnosu na treće osobe samo nakon datuma njihova objavljivanja.

3. – Zainteresirane strane ne mogu na upis prisiliti njihovi pravni zastupnici koji su obvezni promicati takav upis niti njihovi nasljednici.

4. – Odredbama ovog članka ne dovode se u pitanje odredbe Zakona o trgovačkim društvima i zakonodavstva koje se primjenjuje na europska dionička društva.”

UČINCI UPISA VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Učinci upisa vrijednosnih papira dostupni su u prethodno navedenom Zakonu o vrijednosnim papirima (Código dos Valores Imobiliários) te se razlikuju ovisno o predmetnoj kategoriji vrijednosnih papira. Upis u registar može činiti pravo u odnosu na određene kategorije vrijednosnih papira (članak 73. prethodno navedenog Zakona o vrijednosnim papirima).

UČINCI UPISA U REGISTAR PREOSTALIH KATEGORIJA PRETHODNO NAVEDENIH DOBARA

Učinci upisa oružja, zrakoplova, plovila, motornih vozila, intelektualnog ili industrijskog vlasništva u registar dostupni su u već navedenim posebnim propisima za svaku od tih kategorija dobara.

4 Postoje li posebna pravila ili posebni postupci za prilagodbu stvarnog prava koje pripada određenoj osobi prema pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ako takvo stvarno pravo ne postoji u pravu države članice u kojoj se ta osoba na njega poziva?

Zakonske odredbe koje se mogu primijeniti na prilagodbu stvarnih prava u slučajevima nasljeđivanja u načelu su članak 15. Građanskog zakonika (npr. kad prilagodbu provodi sud u sudskom postupku) i članak 43.-A Zakona o zemljišnim knjigama (npr. kad prilagodbu provodi upisničar u ispravi o upisu u registar).

Članak 15. Građanskog zakonika (Prihvatljivost):

„Nadležnost određenog zakona obuhvaća samo ona pravila koja zbog svog sadržaja i funkcije u tom zakonu čine dio sustava pravne doktrine koji se navodi u pravilu o sukobu zakona.”

Članak 43.-A Zakona o zemljišnim knjigama (dokazivanje sadržaja stranog prava)

„Ako se opravdanost zahtjeva za upis u registar mora ocijeniti na temelju stranog prava, zainteresirana strana mora dokazati njegov sadržaj dostavljanjem odgovarajuće isprave.”

Osim tih zakonskih odredbi, postoje pravila tumačenja koje je razvila pravna doktrina. Prema tim pravilima, široki koncept prilagodbe obuhvaća najmanje dvije različite situacije.

Prva je prilagodba u užem smislu, do koje može doći ako postoji tehnički problem koji proizlazi iz primjene dvaju različitih prava mjerodavnih za nasljeđivanje. Na primjer, u slučaju usvojenog djeteta čiji su usvojitelji i biološki roditelji preminuli, ako se pravo države X primijeni na nasljeđivanje zbog smrti usvojitelja, a pravo države Y na nasljeđivanje zbog smrti bioloških roditelja, to može dovesti do ishoda koji niti jedan od predmetnih pravnih sustava nije predvidio (npr. usvojeno dijete u konačnici nije nasljednik ni usvojitelja niti bioloških roditelja). Sud mora riješiti taj problem prilagodbom.

Druga situacija, koja nije prilagodba u užem smislu riječi, već zamjena/prijenos, nastaje kad se pravna doktrina utvrđena u drugom zakonu zamijeni pravnom doktrinom poznatom u domaćem zakonodavstvu.

Koncept zamjene/prijenosa osigurava prikladniji okvir za slučajeve prilagodbe stvarnih prava iz članka 31. Uredbe br. 650/2012. Na primjer, slučaj zamjene pravne doktrine „zakupa” (utvrđena u pravu druge države, ali ne postoji u portugalskom zakonodavstvu) stvarnim pravom građenja (utvrđenim u portugalskom zakonodavstvu).

Zamjenu/prijenos mogu izvršiti i sud u sudskom postupku i upisničar u vrijeme upisa u registar. Žalba protiv odluke upisničara može se podnijeti sudu (članci od 140. do 146. Zakona o zemljišnim knjigama).

NAPOMENA

Informacije sadržane u ovom informativnom listu nisu konačne ni obvezujuće za kontaktnu točku, sudove ili druge subjekte i tijela. Iako se redovito ažurira, možda ne sadržava sve izmjene zakonodavstva te stoga nije zamjena za uvid u pravne tekstove koji su na snazi.

Posljednji put ažurirano: 14/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.